

SUNDHEDSPOLITIK 2015-2025

- sunde rammer hele livet

A photograph of three children sitting on the grass, focused on preparing food. They are surrounded by baskets and bowls of fresh produce. The scene is bright and outdoors, suggesting a community or school garden activity.

Center for Sundhed og Omsorg
Folkesundhed
Torvegade 15
4200 Slagelse

Fotos:
Forside: Lene Holck Pedersen
Børn laver mad: Foad Jniah
Forsamling + Skib: Hans Trier

Indhold

Indledning

Slagelse Kommune i dag

Fra vision til handling - samarbejde og partnerskab

Mål - hvor vil vi hen i 2025?

Indledning

Vision 2025: Slagelse – en sund kommune i udvikling og vækst

Slagelse Kommunes vision med fokusområderne vækst, uddannelse og oplevelser er kommunens retningsgivende ledestjerne. Visionen er en fælles erklæring, der beskriver, hvordan kommunen ønsker at fremstå og blive opfattet i fremtiden. Sundheden er et centralt omdrejningspunkt for at nå dertil.

I sundhedspolitikken er borgernes sundhed naturligvis et mål i sig selv. Men sundheden fungerer samtidig som et middel, der skaber bedre forudsætninger for kommunens overordnede visioner og øvrige kerneopgaver, og understøtter på den måde udviklingen og væksten i kommunen.

Sunde rammer hele livet

Det gennemgående tema i sundhedspolitikken og i arbejdet med den, er *sunde rammer hele livet*, hvor vi skaber en sund og attraktiv kommune for alle borgere – hele livet. Her er et særligt fokus på *børn, unge og familier* og på ønsket om at give børnene sunde vaner og en god start på livet. Dette understøttes af sunde rammer de steder, hvor børn og unge opholder sig i dagligdagen – eksempelvis i nærmiljøet, i dagtilbuddene, på skolerne, i fritidslivet og i idrætsklubberne. Også de voksne skal have mulighed for at leve et sundt og aktivt liv, og rammerne og tilbuddene på især fritids- og kulturområdet, i naturen og på arbejdspladsen er med til at understøtte dette.

Sunde rammer, som indbyder til det gode og sunde liv, skal gøre det lettere for borgerne at træffe sunde valg i dagligdagen. Der er en direkte sammenhæng mellem rammerne, som borgerne færdes indenfor, borgernes sundhedsadfærd, trivsel og livskvalitet og kommunens overordnede visioner om Slagelse Kommune som et attraktivt sted at bo.

Den generelle sundhed blandt borgerne i kommunen forbedres – og indtægtsgrundlaget i kommunen øges.

Vi vil være en kommune, hvor det er muligt at leve det gode og sunde liv tæt på naturen, og hvor de sunde valg også er de lette valg. Sundheden bidrager til den fælles identitet og sammenhæng i kommunen og er dermed en del af fortællingen om Slagelse Kommune.

Oplevelse af, at vi gør noget for borgernes sundhed og trivsel, er med til at understøtte tiltrækningen af nye borgere til kommunen og vil på den måde være med til at skabe bedre velfærd og velstand for borgere såvel som for kommunen, og derved virker de sunde rammer og imaget som en sund kommune som en katalysator for vækst og udvikling i kommunen.

Vi har et særligt fokus på de rammer, der handler om at *understøtte sund adfærd for borgere med særlige behov*. Her er blandt andet tale om borgere, der allerede har livsstile relaterede sygdomme eller er i risiko for at udvikle det. Her er kommunen med til at bryde uhensigtsmæssig sundhedsadfærd og forebygge livsstile relaterede sygdomme, som ofte er nært forbundne med andre sociale udfordringer. På sigt vil det også spare kommunen for en lang række udgifter til eksempelvis forsørgelse og sygdomsbehandling.

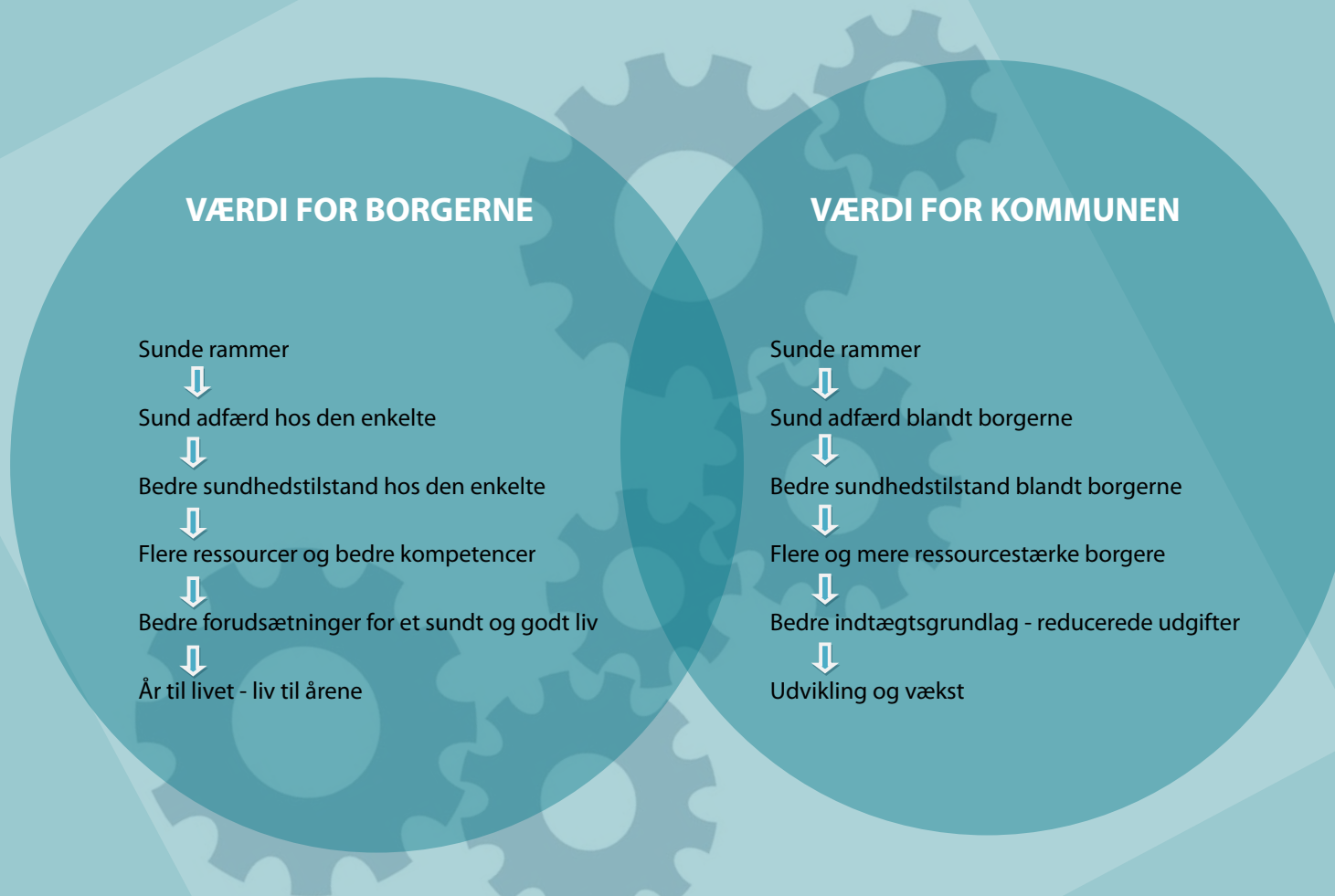
Når borgernes sundhed forbedres, reduceres de kommunale udgifter til forsørgelse og behandling.

Dette fokus orienterer sig særligt mod områder som de boligsociale helhedsplaner, samspillet med region og praktiserende læger samt kommunale institutioner og tilbud indenfor sundheds-, social-, psykiatri- og arbejdsmarkedsområdet.

Her kommer sundhedspolitikens sociale sigte ind, der med en tidlig og målrettet indsats kan understøtte borgerne i at kunne klare sig selv og være selvforsørgende, og forebygge at det sociale system og sundhedsvæsenet belastes.

Værdi hele vejen rundt

At arbejde med sundhed er en investering i fremtiden - både hvad angår borgerne og kommunen som helhed – sundhedsmæssigt såvel som økonomisk.

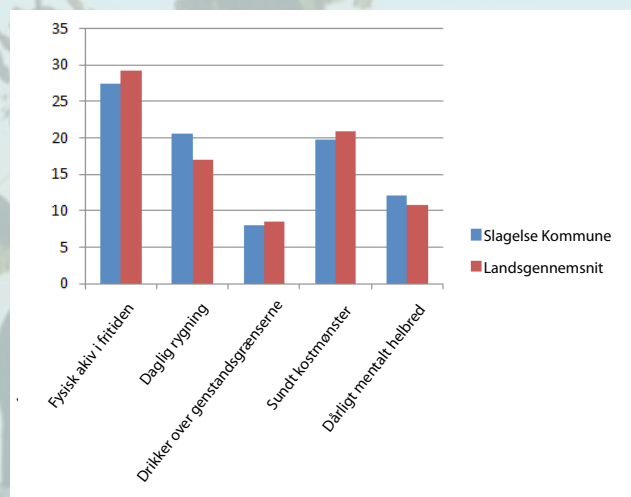

Sundhed fungerer altså som en katalysator for både vækst, udvikling, bedre økonomi og øget effektivitet. Vi ser sundhedsindsatsen som en bred og langsigtet investering, hvor alle borgere i kommunen skal have mulighed for at leve et sundt liv. Vi lægger særlig vægt på børn, unge og familier og på de borgere, der har brug for en ekstra hånd. Samtidig fokuserer vi på de miljøer og rammer, borgerne færdes indenfor i dagligdagen. Sundhedsindsatsen går således hånd i hånd med kommunens øvrige indsatser og danner grundlag for fremtiden, hvor gevinsterne kommer både borgere og kommunen til gode.

Slagelse - en sund kommune i udvikling og vækst.

Slagelse Kommune i dag

Slagelse Kommune står ligesom landets øvrige kommuner overfor en række demografiske, socioøkonomiske og sundhedsmæssige udfordringer, der allerede i dag sætter pres på velfærden. Generelt ligger Slagelse Kommune dårligere end landsgennemsnittet på en række centrale sundhedsparametre.

Kilde: Slagelse Kommunes Sundhedsprofil 2013

På andre sundhedsparametre ligger Slagelse ligeledes dårligere end landsgennemsnittet – også hvis der ses på børne- og ungeområdet. For yderligere overblik henvises til nedenstående skema.

Fra vision til handling - samarbejde og partnerskab

Sundhedspolitikken 2015-2025 er koblet til kommunens overordnede visioner og mål i forhold til vækst og udvikling. Sundhedspolitikken tager videre udgangspunkt i de udfordringer, der gælder for Slagelse Kommune, og implementeringen vil ske i samspil med de interessenter og samarbejdspartnere, der er særegne for Slagelse Kommune – interne såvel som eksterne - og således er både sundhedspolitikken og de afledte handlinger særlig for Slagelse Kommune. Det særegne ved Slagelse Kommune ses derfor som et aktiv, der tænkes ind i de fremtidige indsatser.

		MÅL 2025
Sunde rammer hele livet	Bevægelse	Flere bevæger sig mere i dagligdagen
	Tobak	Flere vælger et røgfrit liv
	Alkohol og Misbrug	Flere har et lavt alkoholforbrug Alkoholdebuten udskydes blandt unge Færre tager euforiserende stoffer
	Kost	Flere har et sundt kostmønster
	Trivsel	Flere trives og har god, mental sundhed

Rammen for arbejdet med sundhed i Slagelse Kommune ser ud, som illustreret ovenfor. Visionen om en sund kommune i udvikling og vækst, hvor de sunde rammer bidrager til sundheden konkretiseres i følgende indsatsområder: Bevægelse, tobak, alkohol og misbrug, kost og trivsel.

Virkeliggørelsen af sundhedspolitikken sker i samarbejde med de mange samarbejdspartnere, og de konkrete strategier, handlinger og mål tilpasses specifikke mål- og aldersgrupper, arenaer, fagområder mv. Sundhedspolitikken bliver dermed til virkelighed igennem en lokalt tilpasset sundhedsindsats, der virker - til gavn for både kommunen som helhed og for den enkelte borger.

Temaer og metoder

Følgende temaer og metoder indgår i indsatsområdernes virkeliggørelse:

- Fokus på rammerne i kommunen, så alle borgere har mulighed for at leve et sundt liv
- Indtænke sundhed i alle beslutninger, både overordnede rammebetingelser og de mindre dagligdagsforhold
- Indtænke sundhedsperspektivet i planlægning, herunder i nærmiljøer i by- og boligområder
- Nudging – gøre de sunde valg til de lette valg i dagligdagen
- Forebyggelse og sundhedsfremme frem for behandling
- Samarbejde og samspil på tværs – alle fagområder arbejder med sundhed – som understøttende middel til kerneopgaverne
- Partnerskaber, samarbejde og samskabelse med øvrige sektorer – eksempelvis regionen og praktiserende læger, uddannelsesområdet, boligsociale helhedsplaner, lokalområder og civilsamfundet mv.
- Særligt fokus på børn, unge og familier
- Særligt fokus på borgere med særlige behov

De konkrete initiativer tager videre udgangspunkt i anbefalingerne fra sundhedsstyrelsens Forebyggelsespakker. Således sikrer vi, at de igangsatte initiativer virker bedst muligt, at vi får mest sundhed for pengene og er lokalt forankrede.

Målgruppe

Målgruppen for sundhedspolitikken er alle borgere i Slagelse Kommune – både nuværende og kommende – med en særlig vægt på børn, unge og familier samt borgere med særlige behov.

Det lange seje træk

Vi ved, at forandringer i borgernes sundhed ikke sker henover natten men er et resultat af en længerevarende koordineret indsats, hvor alle parter samarbejder på tværs af fagområder. Derfor arbejder vi med en tidshorisont på 10 år, og de nedenfor formulerede mål forventes derfor opfyldt i 2025.

Mål - hvor vil vi hen i 2025?

I år 2025 vil vi, at sundheden blandt borgerne i Slagelse Kommune er forbedret, at flere lever et røgfrit liv, at flere drikker mindre, at bevægelse og sund kost er en naturlig del af hverdagen og at den mentale sundhed og trivsel er øget.

Der er en nær sammenhæng mellem målene i sundhedspolitikken og de ovenfor beskrevne gevinster for borgerne og kommunen. Kort sagt; udmøntningen af sundhedspolitikken og opfyldelsen af målene heri, vil have direkte positiv afsmittende effekt på de overordnede visioner og mål for Slagelse Kommune. Det er to sider af samme sag, og de mange indsatser understøtter hinanden gensidigt.

Indsatsområde	Mål	Slagelse Kommune i dag ¹	Slagelse Kommune 2025 ²
Bevægelse	Flere bevæger sig mere i dagligdagen	<p>27% af alle borgere i Slagelse på 16 år eller derover er moderat eller hårdt fysisk aktive i fritiden.</p> <p>83% af alle borgere i Slagelse på 16 år eller derover bevæger sig i fritiden</p> <p>11,4 % af de 11-15-årige er overvægtige eller svært overvægtige</p> <p>39,7 % af de 11-15-årige er hårdt fysisk aktive mindst fire timer om ugen i fritiden</p>	<p>Andelen af borgere i Slagelse på 16 år eller derover, der er modrat til hårdt fysisk aktive i fritiden, skal stige med en tredjedel.</p> <p>Andelen af borgere i Slagelse på 16 år eller derover, der bevæger sig i fritiden, skal stige med 10%.</p> <p>Andelen af overvægtige 11-15-årige skal reduceres med 10%</p> <p>Andelen af børn mellem 11 og 15 år, der er hårdt fysisk aktive i mindst fire timer om ugen i deres fritid, skal stige med 10%</p>
Tobak	Flere vælger et røgfrit liv	<p>21% af alle borgere i Slagelse på 16 år eller derover ryger dagligt</p> <p>11% af alle borgere i Slagelse på 16 år eller derover ryger 15 eller flere cigaretter dagligt</p> <p>8,9 % af drengene og 17,5 % af pigerne i 9. klasse ryger</p>	<p>Andelen af borgere i Slagelse, der ryger dagligt skal reduceres med en tredjedel</p> <p>Andelen af borgere i Slagelse, der ryger 15 eller flere cigaretter dagligt, skal reduceres med en tredjedel</p> <p>Andelen af elever i 9. klasse, der ryger, skal reduceres med en tredjedel</p>

¹ Kilder: Slagelse Kommunes Sundhedsprofil 2013 for 16+årige, og Sundhed og trivsel blandt 11-16-årige i Slagelse Kommune 2014

² Målene er lavet med udgangspunkt i de nationale mål for sundhed, der også arbejder med en tidshorisont på 10 år. Målene er tilpasset og omregnet til Slagelse-niveau.

Indsatsområde	Mål	Slagelse Kommune i dag ¹	Slagelse Kommune 2025 ²
Alkohol og Misbrug	Flere har et lavt alkoholforbrug Alkoholdebuten udskydes blandt unge Færre tager euforiserende stoffer	8% af alle borgere i Slagelse på 16 år eller derover drikker over genstandsgræserne på 14/21 om ugen	Andelen af borgere i Slagelse, der drikker over 14/21 genstande om ugen, skal reduceres med en tredjedel
		59,4% af drengene og 58,8% af pigerne i 9. klasse har prøvet at drikke alkohol	Andelen af elever i 9. klasse, der har prøvet at drikke alkohol, skal reduceres med en tredjedel
		3,1% af borgerne på 16 år eller derover har prøvet hash eller andre euforiserende stoffer inden for den sidste måned	Andelen af borgere på 16 år eller derover, der har prøvet hash eller andre euforiserende stoffer inden for den sidste måned skal falde med en tredjedel
		15,3% af elverne i 9. klasse har prøvet at ryge hash	Andelen af elever i 9. klasse, der har prøvet at ryge hash, skal falde med en tredjedel
Kost	Flere har et sundt kostmønster	19,8 % af borgere over 16 år har et sundt kostmønster	Andelen af borgere over 16 år med et sundt kostmønster skal stige med en tredjedel
		39 % af de 11-15-årige spiser frugt hver dag 40 % af de 11-15-årige spiser grøntsager hver dag	Andelen af 11-15-årige, der spiser frugt og grønt hver dag, skal forbedres med en tredjedel
Trivsel	Flere trives og har god mental sundhed	12% af alle borgere i Slagelse på 16 år eller derover har dårligt mentalt helbred	Andelen af borgere i Slagelse på 16 år eller derover, der har dårlig mental sundhed, skal reduceres med 10%
		6% af alle borgere i Slagelse på 16 år eller derover oplever at være ensomme og ofte uønsket alene	Andelen af borgere i Slagelse på 16 år eller derover, der ofte er uønsket alene, skal reduceres med 10%
		13,4% af eleverne i 5.-9. klasse har lav livstilfredshed.	Andelen af børn mellem i 5. – 9. klasse med lav livstilfredshed skal reduceres med 15%
		8,8% af eleverne i 5.-9. klasse bliver mobbet jævnligt	Andelen af børn mellem 11 og 15 år, der bliver mobbet, skal reduceres med en tredjedel.

¹ Kilder: Slagelse Kommunes Sundhedsprofil 2013 for 16+årige, og Sundhed og trivsel blandt 11-16-årige i Slagelse Kommune 2014

² Målene er lavet med udgangspunkt i de nationale mål for sundhed, der også arbejder med en tidshorizont på 10 år. Målene er tilpasset og omregnet til Slagelse-niveau.

Udmøntning

Byrådet har det overordnede politiske ansvar for sundhedspolitikken som en tværgående politik i Slagelse Kommune. Det er de enkelte fagudvalg og fagområder, der har ansvaret for at planlægge og gennemføre sundhedsinitiativerne, og nærværende sundhedspolitik vil derfor blive udmøntet igennem fag- og udvalgsspecifikke strategier, der konkret beskriver hvilke indsatser og aktiviteter, der skal iværksættes.

Om sundhedspolitikens tilblivelse

Slagelse Kommunes sundhedspolitik 2015-2025 er udarbejdet af et bredt sammensat udvalg bestående af politikere, eksterne interessenter og samarbejdspartnere samt embedsfolk fra kommunen. Udvalget har fungeret som et arbejdende og forberedende udvalg forud for den politiske behandling i Byrådet og har derved været med til at kvalitetssikre og mangfoldiggøre selve indholdet i sundhedspolitikken.

En ramme for sundhedsindsatsen de kommende 10 år

Sundhedspolitikken skal ses som en rammepolitik, der angiver retningen, og igennem indsatsområderne danner udgangspunkt for sundhedsindsatsen for de kommende 10 år i Slagelse Kommune. De konkrete indsatser tilpasses løbende henover perioden, ligesom der følges op på målene hvert fjerde år i forbindelse med sundhedsprofilerne, hvor borgernes sundhedstilstand og adfærd kortlægges.

Sundhedspolitikken og implementeringen heraf tager udgangspunkt i Sundhedsloven, Nationale sundhedsmål, Forebyggelsespakkerne og Sundhedsprofiler for børn og voksne og bygger således på den bedst tilgængelige viden og anbefalinger indenfor kommunernes arbejde med sundhedsfremme og forebyggelse for borgerne.